

Laidiens: 07.04.2000., Nr. 125/126

Latvijas Republikas Ministru kabinets

2000.gada 4.aprīlī Noteikumi Nr. 128

Rīgā (prot. Nr. 15, 7.§)

Rotaļlietu drošuma noteikumi

Izdoti saskaņā ar likuma

"Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumos lietotie termini:

1.1. **pilnvarotā institūcija** - pilnvarota kompetenta rotaļlietu atbilstības novērtēšanas institūcija, par kuru ir paziņots Eiropas Komisijai;

1.2. **rotaļlieta** - jebkurš izstrādājums vai materiāls, kas īpaši projektēts vai paredzēts, lai ar to rotaļātos bērni, kas ir jaunāki par 14 gadiem;

1.3. **rotaļlietas piedāvāšana tirgū** - rotaļlietas pārdošana, dāvināšana vai nodošana lietošanā pret atlīdzību vai bez tās;

1.4. **rotaļlietas tipa pārbaude** - pilnvarotās institūcijas darbības, lai pārbaudītu rotaļlietas tipa parauga atbilstību drošuma būtiskajām prasībām;

1.5. **rotaļlietas tipa pārbaudes sertifikāts** - dokuments, ar kuru pilnvarotā institūcija apliecina, ka pārbaudītais rotaļlietas tipa paraugs atbilst drošuma būtiskajām prasībām.

2. Šie noteikumi nosaka rotaļlietu drošuma būtiskās prasības, rotaļlietu atbilstības novērtēšanas kārtību, tirgus uzraudzības institūciju un kārtību, kādā veicama tirgus uzraudzība.

3. Izstrādājumi, kas nav uzskatāmi par rotaļlietām, minēti šo noteikumu 1.pielikumā.

4. Lietojot rotaļlietu paredzētajā veidā un laikā (ņemot vērā bērniem raksturīgu izturēšanos), tā nedrīkst apdraudēt lietotāja un citu personu veselību un drošību.

5. Rotaļlietai jāatbilst drošuma būtiskajām prasībām, un atbilstībai jābūt apliecinātai šajos noteikumos noteiktajā kārtībā.

6. Rotaļlietas piedāvāšana tirgū ir atļauta, ja:

6.1. rotaļlieta atbilst Latvijas nacionālā standarta statusā adaptēto standartu (turpmāk - standarts) prasībām vai ja rotaļlieta atbilst pilnvarotās institūcijas apstiprinātam rotaļlietas tipam;

6.2. ir veikta rotaļlietas atbilstības novērtēšana šo noteikumu III nodaļā noteiktajā kārtībā;

6.3. rotaļlieta ir marķēta ar CE marķējumu (2.pielikums), kas vizuāli apliecina rotaļlietas atbilstību drošuma būtiskajām prasībām.

II. Rotaļlietu drošuma būtiskās prasības

7. Projektējot rotaļlietu, ražotājs nosaka bērna minimālo vecumu, kādam attiecīgā tipa rotaļlieta ir paredzēta. Ja nepieciešams, norāda rotaļlietas lietotāja vecuma ierobežojumu un prasību lietot rotaļlietu tikai pieaugušo uzraudzībā.

8. Rotaļlietas uzbūvei un īpašībām jābūt tādām, lai, pareizi lietojot rotaļlietu, attiecīgā vecuma bērni, kā arī citas personas varētu izvairīties no iespējamā apdraudējuma, ja tā pilnīga novēršana nav iespējama, būtiski neizmainot rotaļlietas konstrukciju un sastāvu.

9. Rotaļlietai jāatbilst higiēnas un sanitārajām prasībām, tā nedrīkst izraisīt infekcijas slimības vai saindēšanos.

10. Rotaļlietām un to daļām, kā arī stacionāro rotaļlietu balstiem un stiprinājumiem jābūt mehāniski izturīgiem un stabiliem, tiem jāiztur paredzētās lietošanas slodzes nesalūstot un nedeformējoties.

11. Rotaļlietu šķautnēm, izvirzījumiem, auklām, trosēm un stiprinājumiem jābūt izveidotiem un konstruētiem tā, lai lietotāju risks gūt fiziskas traumas saskarē ar tiem būtu minimāls.

12. Rotaļlietām jābūt izveidotām un konstruētām tā, lai iespējamais risks gūt fizisku traumu to daļu kustības dēļ būtu minimāls.

13. Par 36 mēnešiem jaunākiem bērniem paredzētajām rotaļlietām un to sastāvdaļām un atdalāmajām daļām jābūt tik lielām, lai tās nevarētu norīt vai ieelpot.

14. Rotaļlietas, to daļas un mazumtirdzniecības iesaiņojums nedrīkst radīt nožņaugšanās vai nosmakšanas risku.

15. Rotaļlietām, kuras paredzētas lietošanai seklā ūdenī bērna noturēšanai un balstīšanai uz ūdens, jābūt izveidotām un konstruētām tā, lai, pareizi lietojot, tās nezaudētu peldspēju un spēju balstīt bērnu.

16. Rotaļlietām, kurās iespējams iekļūt iekšā un kas veido slēgtu telpu, jābūt izejai, pa kuru var izkļūt no tās un kuru var viegli atvērt no iekšpuses.

17. Rotaļlietās, kas paredzētas to lietotāju pārvietošanai vai kustībai, jāiebūvē viegli darbināma bremzēšanas sistēma, kas ir piemērota rotaļlietas tipam un ir samērojama ar tās attīstīto kinētisko enerģiju.

18. Rotaļu šāviņu formai un sastāvam, kā arī to iespējamajai kinētiskajai enerģijai, kas attīstās, kad tos izšauj no šim nolūkam izgatavotās rotaļlietas, jābūt tādām, lai neradītu fiziskas traumas lietotājam vai citām personām.

19. Rotaļlietām, kurās ir sildelementi:

19.1. nevienas atklātas virsmas maksimālā temperatūra nedrīkst izraisīt apdegumus, tām pieskaroties;

19.2. rotaļlietās ietvertie šķidrumi un gāzes nedrīkst sasniegt tādu temperatūru vai spiedienu, ka to izplūde, ja vien tā nav vajadzīga, lai rotaļlieta pareizi darbotos, radītu apdegumus, applaucējumus vai citas fiziskas traumas.

20. Materiāliem, no kuriem izgatavota rotaļlieta, jāatbilst vismaz vienai no šādām prasībām:

20.1. materiāls nedeg, nonākot tiešā saskarē ar liesmām vai dzirkstelēm;

20.2. materiāls ātri neuzliesmo vai liesmas nodziest, līdzko zudis uguns izraisītājs;

20.3. ja materiāls aizdegas, tas deg lēni un liesmas izplatās lēni;

20.4. neatkarīgi no rotaļlietas ķīmiskā sastāva materiāls ir apstrādāts tā, lai kavētu degšanu.

21. Rotaļlietā esošie degošie materiāli nedrīkst radīt aizdegšanās iespēju citiem rotaļlietā izmantotajiem materiāliem.

22. Ja rotaļlietas sastāvā ir nepieciešamas ķīmiskās vielas un produkti, kas normatīvajos aktos ir klasificēti kā bīstamās ķīmiskās vielas un produkti, to koncentrācijas līmenis nedrīkst kaitēt lietotāja veselībai, tie nedrīkst būt ugunsnedroši, kā arī kļūt ugunsnedroši, zaudējot ātri gaistošas nedegošas sastāvdaļas.

23. Rotaļlietas (izņemot rotaļu pistonus) nedrīkst būt eksplozīvas, tajās nedrīkst būt sprāgstoši elementi un vielas.

24. Rotaļlietās, īpaši tādās, kurās ir bīstamās ķīmiskās vielas un produkti, nedrīkst izmantot:

24.1. vielas un produktus, kas var uzsprāgt:

24.1.1. ja, tos sajaucot, notiek ķīmiska reakcija;

24.1.2. ja tos karsē;

24.1.3. ja tie sajaucas ar oksidētājvielām;

24.2. vielas un produktus, kuros ir gaistošas vai ugunsnedrošas sastāvdaļas, kas gaisā var veidot ugunsnedrošus vai sprāgstošus tvaikus vai gaisa maisījumus.

25. Rotaļlietās esošajām ķīmiskajām vielām un produktiem jāatbilst normatīvajos aktos ķīmiskajām vielām un produktiem noteiktajām prasībām.

26. Rotaļlietām jābūt konstruētām un izgatavotām tā, lai to ķīmiskais sastāvs un īpašības neapdraudētu bērnu drošību un veselību, ja tās tiek norītas, ieelpotas vai nonāk saskarē ar ādu, gļotādu vai acīm.

27. Rotaļlietās aizliegts izmantot bīstamās ķīmiskās vielas un produktus kā atsevišķas rotaļlietas sastāvdaļas.

28. Toksisko elementu migrācija no rotaļlietas vai tās daļām dienā nedrīkst pārsniegt šādu daudzumu:

28.1. antimona migrācija - 0,2 µg;

28.2. arsēna migrācija - 0,1 µg;

28.3. bārija migrācija - 25,0 µg;

28.4. kadmija migrācija - 0,6 µg;

28.5. hroma migrācija - 0,3 µg;

28.6. svina migrācija - 0,7 µg;

28.7. dzīvsudraba migrācija - 0,5 µg;

28.8. selēna migrācija - 5,0 µg.

29. Rotaļlietās ir aizliegts izmantot radioaktīvās vielas un radioaktīvos elementus.

30. Elektriskās rotaļlietas nedrīkst darbināt ar elektrisko strāvu, kuras nominālais spriegums pārsniedz 24 voltus. Nevienā rotaļlietas daļā spriegums nedrīkst pārsniegt 24 voltus.

31. Rotaļlietas daļām un vadiem, kas ir savienoti vai var saskarties ar elektrības avotu, jābūt izolētiem un mehāniski norobežotiem, lai novērstu iespējamo elektrošoku.

32. Elektriskajām rotaļlietām jābūt izveidotām un konstruētām tā, lai nevienas atklātās virsmas maksimālā temperatūra neradītu apdegumus, tai pieskaroties.

III. Atbilstības novērtēšanas un apliecināšanas kārtība

33. Ja rotaļlieta ir izgatavota atbilstoši standartiem, pirms tās piedāvāšanas tirgū rotaļlietas ražotājs vai tā pilnvarots pārstāvis Latvijā (turpmāk - ražotājs):

33.1. sagatavo rotaļlietas projekta tehnisko dokumentāciju - rotaļlietas konstrukcijas, sastāvdaļu, darbības principu, izmantoto materiālu un ražošanas aprakstus, kā arī rasējumus un shēmas;

33.2. sagatavo šādu informāciju:

33.2.1. to līdzekļu aprakstu, ar kuriem ražotājs nodrošina rotaļlietas atbilstību standartiem (piemēram, testēšanas pārskatus, rotaļlietas tipa pārbaudes sertifikātu);

33.2.2. rotaļlietas izgatavošanas un glabāšanas vietu adreses;

33.2.3. ja ir veikta rotaļlietas tipa pārbaude, - pilnvarotajai institūcijai iesniegto dokumentu kopijas un to līdzekļu aprakstu, ar kuriem ražotājs nodrošina rotaļlietas atbilstību apstiprinātajam tipa paraugam;

33.3. veic izgatavotās rotaļlietas atbilstības pārbaudi, standartam atbilstošās rotaļlietas marķē ar CE atbilstības marķējumu un sastāda atbilstības deklarāciju.

34. Ja rotaļlietas izgatavošanā standarti netiek piemēroti vai tiek piemēroti daļēji, pirms rotaļlietas piedāvāšanas tirgū ražotājs veic rotaļlietas tipa pārbaudi.

35. Rotaļlietas tipa pārbaudei ražotājs iesniedz pilnvarotajā institūcijā:

35.1. pieteikumu, kurā norāda ražotāja nosaukumu un adresi, kā arī rotaļlietas izgatavošanas vietas adresi;

35.2. detalizētu rotaļlietas projekta tehnisko dokumentāciju un ražošanas aprakstu, lai varētu novērtēt rotaļlietas tipa parauga atbilstību drošuma būtiskajām prasībām;

35.3. rotaļlietas tipa paraugu.

36. Pilnvarotā institūcija:

36.1. pārbauda iesniegtos dokumentus un novērtē rotaļlietas tipa parauga atbilstību drošuma būtiskajām prasībām. Rotaļlietu testēšanu pēc iespējas veic atbilstoši standartiem;

36.2. izsniedz ražotājam rotaļlietas tipa pārbaudes sertifikātu, ja rotaļlietas tipa paraugs atbilst drošuma būtiskajām prasībām. Rotaļlietas tipa pārbaudes sertifikātā norāda rotaļlietas identifikācijas datus, veikto pārbaūžu novērtējumus un papildu nosacījumus. Rotaļlietas tipa pārbaudes sertifikātam pievieno rotaļlietas aprakstu un/vai nepieciešamos rasējumus;

36.3. izsniedz rakstisku atteikumu, ja rotaļlietas tipa paraugs neatbilst drošuma būtiskajām prasībām;

36.4. ir tiesīga pieprasīt no ražotāja turpmāk izgatavoto rotaļlietu paraugus atbilstības novērtēšanai.

37. Ražotājs, kas ir saņēmis rotaļlietas tipa pārbaudes sertifikātu:

37.1. nodrošina turpmāk izgatavojamo rotaļlietu atbilstību rotaļlietas tipa pārbaudes sertifikātā apstiprinātajam tipa paraugam;

37.2. pirms rotaļlietas piedāvāšanas tirgū pārbauda katras izgatavotās rotaļlietas atbilstību tipa paraugam. Tipa paraugam atbilstošās rotaļlietas marķē ar CE atbilstības marķējumu un sastāda atbilstības deklarāciju;

37.3. nodrošina attiecīgo institūciju pārstāvjiem brīvu pieeju:

37.3.1. šo noteikumu 35.punktā minēto dokumentu kopijām un rotaļlietas tipa paraugam;

37.3.2. dokumentiem, kas apliecina izgatavoto rotaļlietu atbilstību apstiprinātajam tipa paraugam (piemēram, testēšanas pārskatiem);

37.3.3. informācijai par rotaļlietas izgatavošanas un glabāšanas vietām;

37.3.4. rotaļlietas tipa pārbaudes sertifikātam vai apstiprinātai tā kopijai.

38. Ja paredzēts pārveidot rotaļlietas tipa paraugu, kurš ir apliecināts ar rotaļlietas tipa pārbaudes sertifikātu, ražotājam jāinformē pilnvarotā institūcija un jāiesniedz tajā detalizēts paredzēto izmaiņu apraksts un cita informācija, kas dod iespēju novērtēt izmaiņu ietekmi uz rotaļlietas drošumu. Pēc pilnvarotās institūcijas pieprasījuma novērtēšanai iesniedz rotaļlietas vai atsevišķu tās sastāvdaļu paraugus.

39. Šo noteikumu 33.3. un 37.2.apakšpunktā minētajā atbilstības deklarācijā norāda:

39.1. ražotāja nosaukumu un adresi;

39.2. rotaļlietas aprakstu un/vai identifikācijas pazīmes;

39.3. standartus, kuriem atbilst rotaļlieta, vai, ja standarti nav piemēroti, - normatīvos aktus, kuru prasībām rotaļlieta atbilst, rotaļlietas tipa pārbaudes sertifikāta numuru un izsniegšanas datumu;

39.4. atbilstības deklarācijas sastādīšanas datumu;

39.5. ražotāja atbildīgās amatpersonas uzvārdu, parakstu un ražotāja zīmogu.

40. Šo noteikumu 33.1., 33.2. un 37.3.apakšpunktā minēto dokumentāciju un atbilstības deklarāciju ražotājs uzglabā, lai tā būtu pieejama tirgus uzraudzības institūcijai un pilnvarotajām institūcijām ne mazāk kā 10 gadus pēc attiecīgā tipa rotaļlietas ražošanas izbeigšanas. Ja rotaļlietas ražotājs nav Latvijā noteiktā kārtībā reģistrēta juridiskā persona, par attiecīgās dokumentācijas saglabāšanu un pieejamību ir atbildīgs Latvijā noteiktā kārtībā reģistrēts rotaļlietas importētājs vai persona, kas rotaļlietu piedāvā tirgū.

IV. Prasības pilnvarotajai institūcijai

41. Lai atbilstības novērtēšanas institūciju pilnvarotu veikt atbilstības novērtēšanu, tai jāatbilst šādām minimālajām prasībām:

41.1. pilnvarotās institūcijas rīcībā jābūt tādiem resursiem, personālam un iekārtām, lai kvalificēti novērtētu rotaļlietu atbilstību;

41.2. pilnvarotajai institūcijai jānodrošina personāla kompetence un godīgums;

41.3. testējot novērtējamās rotaļlietas, sagatavojot pārskatus, izdodot rotaļlietas tipa pārbaudes sertifikātus un veicot šajos noteikumos paredzēto novērtēšanu, institūcijai jāgarantē personāla neatkarība un objektivitāte attiecībā pret visām personām, kuras tieši vai netieši saistītas ar rotaļlietu ražošanu, importēšanu vai piedāvāšanu tirgū;

41.4. jāapdrošina institūcijas civiltiesiskā atbildība;